

PROGRAMI I GJUHËS DHE I LETËRSISË PËR PROVIMIN E SHTETIT NË MËSUESI

HYRJE NË GJUHËSI

1. Vendi i gjuhësisë në shkencat e tjera
2. Gjuha, veçoritë dhe funksionet e saj
3. Konceptet themelore të gjuhësisë

Literatura:

R. Memushaj, Hyrje në gjuhësi, Tiranë 2006

FONETIKË DHE FONOLOGJI

1. Tiparet nyjëtimore të sistemit fonologjik të shqipes
2. Fonologjia mbisegmentore dhe prozodia (rrokja, theksi, intonacioni)
3. Ndërrimet dhe ndryshimet fonemore

Literatura:

R. Memushaj, Fonetika e shqipes standarde, Tiranë 2010

MORFOLOGJI

1. Struktura e fjalës dhe fjalëformimi
2. Emri dhe mbiemri: Kategoritë gramatikore
3. Llojet e përemrave
4. Folja
5. Pjesët e pandryshueshme të ligjëratës: Ndajfolja, parafjala, lidhëzat, pjesëzat.

Literatura:

Gramatika e gjuhës shqipe I, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, 2002

E. Likaj, M. Cabej: Morfologji e shqipes standarde, Tiranë, 2010

SINTAKSË

1. Raportet sintaksore. Mjetet gjuhësore të lidhjeve sintaksore dhe shprehjes së këtyre raporteve. Njësitë sintaksore.
2. Natyra e përbërësve dhe kriteret e dallimit të tyre. Marrëdhëniet kuptimore dhe lidhjet sintaksore midis përbërësve. Sintagma kundrejt togfjalëshit.
3. Fjalja, kuptimi, përkufizimi, klasifikimi dhe analizimi sipas tipareve kuptimore dhe sintaksore. Gjymtyrëzimi aktual i fjalisë.
4. Kuptimi i përgjithshëm i gjymtyrëve, klasifikimi dhe llojet e tyre. Gjymtyrë kryesore- gjymtyrë të dyta; gjymtyrë të domosdoshme- gjymtyrë fakultative. Dukuria e homogjenisë dhe e veçimit dhe prania e gjymtyrëve shoqëruese në fjali.
5. Periudha, klasifikimi, periudha bashkërenditëse dhe nënrenditëse: lidhëzore dhe jolidhëzore; korrelative dhe jokorrelative.

Literatura:

- Akademia e Shkencave, Gramatika e gjuhës shqipe, II, Tiranë, 1997
 M. Totoni, Fraza me nënrenditje, Tiranë, 2000
 Th. Dhima, Gjuha shqipe, Sintaksa, Tiranë, 2005
 M. Çeliku, Tekst ushtrimesh për sintaksën e shqipes standarde, Tiranë, 2008
 T. Topalli, Gramatika e gjuhës shqipe, Sintaksa e fjalisë, Shkodër, 2011

LEKSIKOLOGJI

1. Fjala, vlerat dhe vecoritë e saj në gjuhën shqipe, kuptimi leksikor tipet e tij.
2. Klasifikimi i njësive frazeologjike
3. Shtresimi i leksikut të shqipes sipas burimit, dukuritë semantike (sinonimia, antonimia, polisemia, homonimia, haplologjia)

Literatura:

- J. Thomai, Leksikologjia e gjuhës shqipe, Tiranë, 2006

DIALEKTOLOGJI

1. Përkufizimi i konceptit të dialektit
2. Gjeografia gjuhësore dhe metodat e tjera të studimit të dialekteve
3. Klasifikimi i dialekteve dhe të folmeve të shqipes

Literatura:

- J.Gjinari-Gj.Shkurtaj, *Dialektologjia*, Tiranë, 1996, 2003, 2009
 B. Beci, Dialektet e shqipes dhe historia e formimit të tyre, Tiranë, 2002
 J.Gjinari, Dialektet e gjuhës shqipes, Tiranë, 1989

SOCIOLINGUISTIKË

1. Bashkësia shoqërore (BSH) dhe bashkësia gjuhësore (BGJ). Përfundime teorike rreth bashkësisë gjuhësore shqiptare. Klasat dhe grupet shoqërore, statusi i shqipes në hapësirat etnike shqiptare. Gjuha dhe shteti, gjuha dhe institucionet shtetërore dhe arsimore e kulturore.
2. Monolinguizmi dhe plurilinguizmi. Gjuhët në kontakt. Dygjuhësia, bilingualiteti dhe diglosia.
3. Sociolinguistika dhe mësimi i gjuhës në shkollë. Teoria e “deficitit verbal”. Teoria e B. Bernshtanjit : *kodi i gjerë* dhe *kodi i ngushtë* ; teoria e *rikompensimit* . Pasurimi i gjuhës.

Literatura:

Gj. Shkurtaç, *Sociolinguistikë e shqipes*, Tiranë, 2009

HISTORI E GJUHËS SHQIPE

1. Prejardhja e gjuhës shqipe. Hipotezat e ndryshme.
2. Shqipja si gjuhë i.e. dhe ballkanike. Tiparet kryesore
3. Shqipja gjuhë sintetiko- analitike
4. Huazimet e ndryshme në gjuhën shqipe në rrjedhë të shekujve.
5. Emërtimi i gjuhës shqipe dhe shqiptarëve

Literatura:

Çabej 2007: E. Çabej. *Hyrje në historinë e gjuhës shqipe*, Tiranë 2007

Demiraj 1986: Sh. Demiraj. *Gjuha shqipe dhe historia e saj*. Tiranë 1986

Demiraj 1999: Sh. Demiraj. *Prejardhja e shqiptarëve nën dritën e dëshmive të gjuhës shqipe*. Tiranë 1999

LETËRSI E VJETËR SHQIPE

1. Humanizmi shqiptar. Barleti, tipare të veprës.
2. Qarku Katolik i Shqipërisë së Veriut. Bogdani, Bardhi, Buzuku. Tipare të krijimtarisë.
3. Qarku italo-shqiptar. Krijimtaria e Jul Varibobës.
4. Qarku Ortodoks I Shqipërisë së Jugut. Akademia e Voskopojës. Autorë, vepra, tipare.
5. Letërsia e bejtexhinjve. Tipare kryesore.

Literaturë

- E. Çabej: *Shqiptarët mes Lindjes dhe Perëndimit*, Tiranë, 1994, (Pjesa e parë)
- Historia e letërsisë shqiptare, Tiranë, 1983 (kapitujt që i takojnë letërsisë së vjetër).
- R. Elsie Historia e letërsisë shqiptare.

LETËRSI SHQIPE E RILINDJES

1. Tipare të romantizmit shqiptar.
2. De Rada: *Këngët e Milosaos, Skanderbegu i pafan, Serafina Topia*, tipare artistike.
3. Z. Serembe, tipare të poezisë lirike.
4. Z. Skiroi, *Mili dhe Hajdhia*, tipare artistike.
5. Tipare të veprës poetike të Naim Frashërit.
6. Poezia e Çajupit (*Baba Tomori*).
7. Asdreni, faza e dytë e krijimtarisë së tij, tipare të poezisë moderne.
8. Gjini dhe zhanre letrare gjatë romantizmit.

Literaturë

- E. Çabej: *Shqiptarët mes Lindjes dhe Perëndimit*, Tiranë, 1994, (Pjesa e dytë: Romantizmi në vendet e Europës Lindore dhe Juglindore dhe në Shqipëri).
- R. Qose: *Historia e letërsisë shqipe, Romantizmi, I, II, III*. (pjesët që takojnë me temat e lartshënuara)

LETËRSI MODERNE SHQIPE (1900-1944)

1. Koliqi, tipare të prozës moderne.
2. Rrëfimi kutelian si veçori e artit modern.
3. Konica. *Dr. Gjilpëra zbulon rrënjët e dramës së Mamurrasit. Një ambasadë e Zulluve në Paris*. Profili kritik i Konicës.
4. Krijimtaria e Migjenit, tipare artistike.
5. Poetika simboliste e krijimtarisë së Poradecit.

6. Vepra letrare e Fishtës, tipare artistike. (*Lahuta e Malcis, Mrizi i Zanavet, Jerina ase Mbretnesha e lulevet, Gomari i Babatasit*).

Literaturë

- S. Hamiti: Letërsia moderne shqipe, Tiranë, UET Press, 2009.

LETËRSI MODERNE SHQIPE (1944-...)

POEZIA

1. Koncepti i letërsisë shqipe bashkëkohore. Çështje të klasifikimit dhe studimit të kësaj periudhe. Tipare kryesore.
2. Poezia shqipe bashkëkohore (vitet '50; '60' 70-80; '90).
3. Poezia bashkëkohore në Kosovë.
4. Kadare, Camaj, Podrimja, Agolli, Arapi. Tipare të krijimtarisë poetike

PROZA

1. Romani bashkëkohor shqiptar. Çështje të klasifikimit. Tipare kryesore.
2. Vepra romanore e Petro Markos, tipare. (*Qyteti i fundit, Një emër në katër rrugë*)
3. Jakov Xoxe, tipare të romanit *Lumi i vdekur*.
4. Ismail Kadare, praktikat krijuese. (*Gjenerali i ushtrisë së vdekur, Kronikë në Gur, Pallati i ëndrrave, Piramida*).
5. Anton Pashku, romani *OH*.
6. Martin Camaj, tipare të prozës moderne në romanet *Rrathë, Rrunggaja në mars*. Risi të modernitetit bashkëkohor në prozën e tij.
7. Kasem Trebeshina, estetika e “përmbysur” . tipare artistike në romanet *Odin Mondvalsen, Fshati mbi shtatë kodrina*.
8. Dritëro Agolli tipare artistike të romanit satirik *Shkëlqimi dhe rënia e shokut Zylo*.

Literaturë

- Robert Elsie: Histori e letërsisë shqiptare.
- I. Kadare: Pa formë është qielli,- (parathënia nga Sadik Bejko).
- Çiraku, Y.: Në zbërthim të kodeve letrare, Toena, Tiranë, 1998.
- Qosja. R., Panteon i rralluar, 1997 (pjesa për Podrimjen).
- Klosi, Ardian; Parathënie Në: M. Camaj, Vepra letrare 1, Tiranë, 1996.
- A. Aliu: Kërkime, Tiranë, 1990.
- A. Vinca: alternative letrare shqip, Shkup, 1995.
- I. Rugova: Strategjia e kuptimit, Prishtinë, 1980.
- S. Hamiti: Vetëdija letrare, Prishtinë, 1989.
- B. Kuçuku; Kadare në gjuhët e botës, Tiranë, 2005.
- A. Uçi: Grotesku kadarean, Tiranë, 1999.
- T. Çausi: Universi letrar i Kadaresë, Tiranë, 1993.
- Përmbledhje studimesh *Trebeshiniana*, Prishtinë, 2001.

- Psthënie e romanit *Shkëlqimi dhe rënia e shokut Zylo*, Tiranë, 1999.
(**Shënim:** Nga literaturat e lartshënuara dhe të tjera që s`janë listuar mund të studiohen vetëm pjesët që kanë lidhje me temat e letërsisë baskëkohore.)

HISTORI E LETËRSISË BOTËRORE

LETËRSI ANTIKE

1. Letërsia antike greke. Marrëdhëniet me mitologjinë.
2. Periudha arkaike he eposi homerik. Veçoritë e stilit dhe struktura narrative e veprave.
3. Eposi didaktik. Hesiodi dhe poema *Punët e ditët* . Veçori të stilit të saj.
4. Zhvillimi i poezisë greke. Lirika, veçoritë dhe llojet e saj. Përfaqësuesit kryesorë: Safo, Anakreonti.
5. Teatri athinjot. *Prometeu i mbërthyer* i Eskilit. Struktura dhe mesazhi i triologjisë. Veçori të artit të Eskilit.
6. Sofokliu, *Edipi mbret*, *Edipi në Kolonë*, *Antigona*. Tipare të organizimit dramatik.
7. Euripidi, risitë në konceptimin teatror të botës njerëzore. *Elektra* dhe *Medea*. Veçori të stilit.
8. Aristoteli. Koncepte kryesore të *Poetikës* së tij.
9. Letërsia romake. Marrëdhëniet me letërsinë greke. Lukreci, poema *Mbi natyrën*, përmbajtja iluministe e saj dhe struktura. Ndikimi i Lukrecit në letërsinë romake dhe botërore.
10. Krijimtaria e Virgjilit. Poema epike *Eneida*. Struktura e saj dhe raportet me eposin homerik.
11. Ovidi, lirika erotike. Motivët mitologjike dhe vlerat e përmbledhjes poetike *Metamorfozat*.

Literaturë

- M. Xhaxhiu: *Letërsia antike greke*.
- M. Xhaxhiu: *Letërsia romake*.
- M. Ndoja: *Letërsi antike*.

LETËRSI BOTËRORE (Shek. XVII-XVIII)

1. Letërsia e mesjetës. Elementet formues. Rilindja Karoline.
2. Letërsia kalorsiake, eposi i Nibelungëve, eposi francez i Rolandit, sagat e vikingëve.
3. Dante Aligeri, Komedia hyjnore. Veçori artistike të veprës.
4. Rilindja europiane. Krijimtaria e Bokaços dhe Petrarkës.
5. Rilindja në Spanjë, Servantesi dhe *Don Kishoti i Mançes*.
6. Rilindja angleze. Shekspiri: *Makbethi*, *Hamlet*, *Mbreti Lir*, *Romeo e Zhuljeta*, dhe komeditë *Shumë zhurmë për asgjë* , *Endrra e një nate vere*.

7. Letërsia franceze e shek. XVIII. Krijimtaria e Volterit.
8. Lëvizja *Stuhi dhe vrull* në letërsinë gjermane. Krijimtaria e Gëtes. Fausti.

Literaturë

- Leksione në auditor.
- Studime në botime shqip të veprave artistike dhe studime të tjera që plotësojnë temat e shënuara.

LETËRSI BOTËRORE (Shek. XIX)

1. Romantizmi anglez: G. Bajroni, tipare të krijimtarisë.
2. Romantizmi në Francë: V. Hygo; tipare të poezisë. Romanet , tipare.
3. Romantizmi në Gjermani, H. Hajne tipare të krijimtarisë artistike.
4. Romantizmi në Itali, G. Leopardi, veçori artistike të poezisë së tij.
5. Romantizmi në Rusi: Pushkini, *Eugjen Onjegini*, tipare.
6. Balzaku, *Evgjeni Grande, Xha Gorioi, Iluzionet e humbura*, tipare artistike.
7. L. Tolstoi: *Lufta dhe Paqja, Ana Karenina*, -tipare të realizimit artistik.
8. N. Gogoli, *Shpirtra të vdekur*, tipare të realizimit artistik të veprës.
9. G. Flober: *Zonja Bovari*- roman natyralist.
10. Edgar Allen Po: tipare kryesore të prozës dhe poezisë së Posë.
11. Krijimtaria poetike simboliste e Bodlerit. (*Lulet e së Keqes*)

Literaturë

- N. Gami: Historia e letërsisë së huaj, shekulli XIX, 1,2, Tiranë, 2004.

LETËRSI BOTËRORE (Shek. XX)

1. Modernizmi, avangarda, postmodernizmi.
2. Simbolizmi si rryma e parë e moderniste, Imazhinizmi, Surrealizmi.
3. Letërsia ruse e shek. XX. Bullkakov, *Mjeshtri dhe Margarita*; B. Pasternak: *Dr. Zhivago*.
4. Letërsia moderne angleze: V. Vulf, parimet kritike letrare. *Orlando*-tipare.
5. Xh. Xhojs: *Uliksi*, organizimi artistik.
6. T. Eliot: poema *Shkretania*, tipare.
7. Letërsia amerikane e shek. XX. U. Folkner, tipare të krijimtarisë.
8. Modernizmi francez: A. Kamy: veçori të romanit *Murtaja*. Zh. P. Sartri tipare të krijimtarisë.
9. R. Maria Rilke tipare të krijimtarisë.
10. Kafka: *Kështjella, Procesi*, tipare artistike.
11. Poezia spanjolle, F. G. Lorca.
12. Letërsia italiane: I. Zvevo, D. Buxati. Tipare të rrëfimit modern.
13. Drama modern e S. Beketit *Në pritje të Godosë*.

Literaturë

- A. Tufa: Letërsia dhe procesi letrar në shekullin XX, 1,2, Tiranë, 2008, 2009.

NJOHURI PËR LETËRSINË

TEORI E LETËRSISË

1. Natyra e letërsisë. Letërsia dhe gjuha. Letërsia si lloj arti.
2. Shkenca e letërsisë. Historia e letërsisë. Teoria e letërsisë. Kritika letrare.
3. Letërsia dhe raportet e saj me estetikën, psikologjinë, semiologjinë.
4. Letërsia dhe jeta shoqërore. Letërsia dhe artet e tjera.
5. Klasifikimi i letërsisë. Koncepti i llojit dhe gjinive letrare.
6. Poezia, poezia lirike dhe poezia epike. Llojet dhe tiparet e tyre.
7. Lirika moderne, teknika të ndërtimit të saj.
8. Proza, llojet e prozës. Proza moderne, tiparet.
9. Analiza e prozës letrare. Rrëfimi, kompozicioni, struktura, figuracioni.
10. Metrika, sistemet e vargëzimit.
11. Metodatat e studimit të tekstit letrar. Metodatat e jashtme (sociologjike, psikologjike, historiko-kulturore etj), llojet, tiparet.
12. Metodatat e brendshme të studimit të letërsisë (formao-strukturore). Tiparet.
13. Qasjet krahasimtare të teksteve letrare.

Literaturë

- M. Solar: *Hyrje në shkencën për letërsinë*, Tiranë, 2004.
- R. Bart: *Aventura semiologjike*. (pjesërisht).
- R. Ëellek, O. Uoren: *Teoria e letërsisë*.
- F. Dado: *Teoria e veprës letrare- Poetika*.
- F. Dado: *Teoritë letrare moderne*.

Programi i përbashkët për të gjitha nënprofesionet e Provimit të Shtetit në Mësuesi

PROGRAMI I PËRGATITJES PEDAGOGJIKE PËR TË GJITHË MËSUESIT E RINJ

Nr.	KOMPONENTËT E PROGRAMIT TË PEDAGOGJISË	
I	Kurikula e Arsimit Parauniversitar	
a.	<p>Temat</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fusha e kurrikulës • Zhvillimi kurrikulës • Hartimi kurrikulës • Qëllimet, synimet dhe objektivat • Zbatimi kurrikulës <p>Literatura: Allan C. Orstein dhe Francis P.Hunkins “Kurrikula, bazat, parimet dhe problemet” faqe 1-45, 285 - 467</p>	
b.	<ul style="list-style-type: none"> • Planet dhe programet mësimor <p>Literatura: Plani dhe programi mësimor i lëndës që secili mësues zbaton në praktikë</p>	
c.	<ul style="list-style-type: none"> • Procesi i të nxënit <p>Literatura: Sula G. Kursi leksioneve 2011</p>	
II.	Metoda e mësimdhënies dhe mendimi kritik	
A	Literatura : Temple, Craford et al “Strategji e mësimdhënies e të të nxënit në klasat mendimtare” 2006	
B	Literatura: Musai B “Metodologji e Mësimdhënies” 2003, Faqe 79-164	
C	<p>Temat</p> <ul style="list-style-type: none"> • “Planifikimi i mësimi • “Metodat e mësimdhënies <p>Literatura: Grup Autorësh “ Metodat e mësimdhënies – (Manual për mësuesit e rinj)” 1999 faqe 56 – 119</p>	
D	Literatura: Levis Vaughn dhe Chris Macdonald “Fuqia e të menduarit kritik” 2010	
E	Literatura : Jeff Zwiers “Zhvillimi i shprehive të të menduarit në klasat 6 deri 12”, 2006.	

III	Aftësitë ndërkurikulare	
	<p>Temat :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zhvillimi psikologjik i moshës shkollore • Përfshirja e prindërve në edukim • Motivacioni dhe mësuesi • Roli dhe shprehjet profesionale të mësuesit <p>Literatura: Tamo A. Karaj TH. Rapti E.” Mësimdhënia e të nxënit” 2005 Faqe 5-62, 216-246, 293-349.</p>	
IV	Vlerësimi nxënësve	
A	Literatura: Mita .N. “Vlerësimi i nxënësve” - Cikël leksionesh faqe 1-90.	
B	Literatura : grup autorësh “ Si të shkruajmë objektivat për mësimdhënien e vlerësimin” 2009	
	<p>Temat</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vlerësimi nxënësit • Vlerësimi mësimdhënies <p>Literatura: Grup Autorësh “Metoda të mësimdhënies. (Manual për Mësuesit e rinj” 1999 Faqe 137 – 177 dhe 211 -223</p>	
V	Menaxhimi klasës	
A	<p>Temat :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Menaxhimi i klasës • Trajtimi diferencuar i nxënësve <p>Literatur: Tamo A. Karaj TH. Rapti E.” Mësimdhënia e të nxënit” 2005 Faqe 246- 293.</p>	
B	<p>Tema :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizimi dhe drejtimi klasës <p>Literatur: Grup Autorësh “Metoda të mësimdhënies Manual për mësuesit e rinj” 1999 Faqe 118 -137</p>	
C.	Literatur : Karaj Th. “ Menaxhimi Klasës” 2009	
VI	Psikologjia e zhvillimit	
	Literature: Karaj. Th. “Psikologjia e zhvillimit të fëmijës” 2005	

PROGRAM I DREJTSHKRIMIT PËR PROVIMIN E SHTETIT NË MËSUESI

I DREJTSHKRIMI I ZANOREVE

- 1 Zanorja **e** e theksuar dhe e patheksuar
- 2 Zanorja **ë** e patheksuar
  - 2.1 ë-ja paratheksore
  - 2.2 ë-ja pastheksore
  - 2.3 ë-ja fundore
- 3 Zanorja **u, i** dhe **y, u** dhe **y**.
- 4 Grupe zanoresh dhe diftongje
  - 4.1 **ie** dhe **je**
  - 4.2 **ye**
  - 4.3 **ua, ue**
- 5 Apostrofi

II DREJTSHKRIMI I BASHKËTINGËLLOREVE

- 1 Bashkëtingëlloret e zëshme në fund dhe në trup të fjalës
- 2 Bashkëtingëlloret nistore **sh, zh, c, s, z**
- 3 Bashkëtingëllorja **j**
- 4 Bashkëtingëllorja **h**
- 5 Bashkëtingëllorja **rr**
- 6 Bashkëtingëllorja **nj** në trup dhe në fund të fjalës
- 7 Grupe bashkëtingëlloresh (**mb, nd, ng, ngj**)
- 8 Takime bashkëtingëlloresh
  - 8.1 Takimi i **t** -së me **sh**-në
  - 8.2 Takimi i **g**-së ose i **n**-së me **j**-në
  - 8.3 Takimi i **d**-së, **s**-së, **t**-së ose i **z**-së me **h**-në
  - 8.4 Takimi i **d**-së me **t**-në

III DREJTSHKRIMI I DISA FJALËVE TË HUAJA DHE I EMRAVE TË PËRVECËM TË HUAJ

1. Fjalët që kanë **-ia, ie, io, iu** me **i** të patheksuar në trup të tyre
2. Fjalët me burim nga latinishtja a nga gjuhët romane, si edhe nga greqishtja, të cilat në gjuhën shqipe kanë një **c** të ndjekur nga zanorja **e** ose **i**
3. Emrat e huaj të përvecëm

IV ÇËSHTJE GRAMATIKORE

1. Drejtshkrimi I disa trajtave të shumësit të emrave dhe të mbiemrave
  - 1.1 Emrat femërorë më **-ë**
  - 1.2 Emrat dhe mbiemrat mashkullorë më **-al, -an, -ar, -ec, -el, -er, -et, -ez, -ii, -ir, -al, -on, -oz, -un**
2. Drejtshkrimi I njëjës së përparme
3. Drejtshkrimi I fjalëve njësh, ndaras dhe me vizë në mes

V PËRDORIMI I SHKRONJAVE TË MËDHA

1. Tek emrat dhe mbiemrat e personave, epitetet ose ofiqet (nofkat) që janë pjesë përbërëse e tyre, si edhe tek pseudonimet.
2. Tek emërtimet e funksioneve shtetërore, politike e ushtarake, të gradave, të titujve fetarë etj.
3. Tek emërtimet e funksioneve zyrtare e shoqërore më të larta, titujt më të lartë të nderit në RSH dhe tek emërtimet e urdhrave e të medaljeve shtetërore.
4. Tek emrat e përvecëm të botës mitologjike e fetare, si edhe tek ato të figurave e të tregimeve popullore
5. Tek emërtimet gjeografike e territoriale-administrative si edhe tek emrat e tjerë të vendeve
6. Tek emërtimet e periudhave, të ngjarjeve, të akteve e të dokumenteve historike me rëndësi kombëtare ose ndërkombëtare, të monumenteve historike e të monumenteve të kultures
7. Tek emërtimet zyrtare (të sotme ose historike) të institucioneve të shtetit e të partive, si edhe tek emërtimet e organizatave shoqërore e të njëjësive ushtarake kryesore.
8. Tek emërtimet e festave kombëtare dhe ndërkombëtare
9. Tek titujt e gazetave, të revistave e të librave.

LITERATURA

- 1 Drejtshkrimi i gjuhës shqipe, Tiranë, 1973
- 2 Gjuha letrare për të gjithë, Tiranë, 1976
- 3 Rami Memushaj, Shqipja standard. Si ta flasim dh eta shkruajmë?